

Nivalan kaupunki

varainhankintapolitiikka

KHall 10.10.2022

KValt 19.10.2022

Sisällys

Johdanto	1
Rahoitustoimen yleiset periaatteet	1
Päätöksenteko ja vastuut	1
Rahoitusinstrumentit	3
Leasingrahoitus	4
Kestävä rahoitus	5
Laina-aika ja lyhennykset	6
Vastapuolet	6
Riskit ja riskienhallinta	7
Korkosuojauspolitiikka	8
Tytäryhteisöjen rahoitus	10
Raportointi	10

Johdanto

Tämän varainhankintapolitiikan tavoitteena on määrittää Nivalan kaupungin varainhankinnan ja siihen liittyvien riskienhallinnan keskeiset periaatteet. Varainhankinnalla tarkoitetaan tässä yhteydessä vieraan pääoman hankintaa eli lainarahoitusta investointien rahoittamiseen ja maksuvalmiuden ylläpitämiseen. Pääsääntöisesti investointeihin kohdistuva rahoitus on pitkäaikaista ja maksuvalmiuteen kohdistuva rahoitus lyhytaikaista rahoitusta.

Antolainauksien ja takauksien myöntämisen yleiset periaatteet on määritetty erikseen takaus- ja antolainauspolitiikassa.

Hallintosääntöön ja konserniohjeeseen liittyvät muutokset voidaan päivittää tähän varainhankintapolitiikkaan kaupunginhallituksen päätöksellä ilman valtuuston käsittelyä.

Rahoitustoimen yleiset periaatteet

Rahoitustoimen keskeisenä tavoitteena on kaupungin investointien edellyttämän rahoituksen varmistaminen sekä maksuvalmiuden ylläpitäminen kaikissa markkinatilanteissa. Muita keskeisiä tavoitteita on rahoituksen hankinta hajautetusti, rahoituskustannusten minimointi, rahoituskustannusten vaihtelun tasaaminen pitkällä aikavälillä sekä rahoitusriskien hallinta. Kaupungin varainhankinta pyritään toteuttamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti siten, että riskienhallinta on huomioitu hyväksyttävällä tasolla. Riskienhallinnan kannalta keskeistä on markkinariskin ja maksuvalmiusriskin hallinta.

Kaupungin rahatalouden tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen. Valtuusto päättää kaupungin kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan yleiset periaatteet, kaupunginhallitus toimii valtuuston hyväksymien periaatteiden mukaisesti ja talousjohtaja hoitaa rahatoimen käytännön toimeenpanon linjausten ja periaatteiden mukaisesti (Hallintosääntö 64 §).

Vaikka hankintalaki ei koske kaupungin varainhankintaa, Nivalan kaupunki kilpailuttaa kaikki merkittävät rahoitustarpeensa markkinoilla.

Tavoitteena on, että kaupungin lainamäärä ja lainanhoitokustannukset pysyvät kohtuullisena tulorahoitukseen nähden.

Päätöksenteko ja vastuut

Valtuuston tehtäviä koskevaan Kuntalain 14 §:ään on lisätty rahoitustoiminnan periaatteista päättäminen (21.5.2021/419). Valtuusto päättää näin rahoituksen hankintaan liittyvien instrumenttien, kuten esimerkiksi johdannaisten käytön perusteista. Valtuustoon tulee jatkossa ottaa toimivaltuuksien lisäksi selkeä kanta siihen, minkä tyyppistä rahoitusta kaupunki käyttää, millaisia rahoitus- ja johdannaisinstrumentteja voidaan hyödyntää ja minkälaiset riskit ovat hyväksyttäviä.

Kaupunginvaltuusto päättää:

- kaupungin kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan periaatteista (Hallintosääntö 64 §)
 - o lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista
 - o antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista talousarvion hyväksymisen yhteydessä
- Lisäksi valtuusto päättää Kuntalain 14 § perusteella takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta

Kaupunginhallitus päättää:

- lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen kaupunginvaltuuston hyväksymiä periaatteita (Hallintosääntö 64 §): .
- Kaupunginhallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle (Hallintosääntö 64 §).
- Kaupungin nimenkirjoittajilla on oikeus tehdä rahoitusleasingsopimuksia hankintaohjeen toimivaltuuksien rajoissa.
- Kaupunginhallituksella on oikeus delegoida talousarvioon hyväksytyyn pitkäaikaisen lainan nostamisvaltuudet kaupunginjohtajalle ja/tai talousjohtajalle (Lähde: Talousarvion täytäntöönpano-ohje).
- Kaupunginhallituksella on oikeus delegoida lainasalkun suojausstrategian edellyttämät riskienhallinnan toimenpiteet kaupunginjohtajalle ja/tai talousjohtajalle. (Lähde: Talousarvion täytäntöönpano-ohje).
- Lainan enneaikaisesta takaisinmaksusta, laina-ajan pidentämisestä sekä lainaehtojen muuttamisesta talousarviossa olevien määrärahojen puitteissa.
- Koronvaihtosopimusten tekemisestä sekä sopimusten tekemisestä muuttuvakorkoisen lainan enimmäis- ja vähimmäiskorosta enintään talousarviossa olevan lainakannan verran.
- Muutoin kaupungin rahataloudesta vastaa kaupunginhallitus (Hallintosääntö 64 §).

Kaupunginjohtajalla, hallintojohtajalla ja talousjohtajalla oikeus:

- ottaa tilapäislainoja / kassalainoja. Lainojen enimmäismäärän valtuusto vahvistaa vuosittain talousarviossa.
- oikeus antaa tilapäislainoja / kassalainoja kaupungin tytäryhtiöille. Lainojen enimmäismäärän ja tarkemmat ehdot valtuusto vahvistaa vuosittain talousarviossa

Talousjohtaja on valtuudet:

- Rahatoimen käytännön hoitamisesta (Hallintosääntö 64 §)

Konserniohjeessa ja hallintosäännössä on lisäksi käsitelty tarkemmin kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja talousjohtajan muista päätöksentekoon liittyvistä asioista.

Rahoitusinstrumentit

Vieraan pääoman hankinta jaetaan lyhytaikaiseen (alle 1 v) ja pitkäaikaiseen rahoitukseen (yli 1v). Lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta tasapainottamalla turvataan Nivalan kaupungin rahoituksen riittävyys muuttuvissa olosuhteissa. Kulloinkin valittavan rahoitusmuodon ratkaisee kustannustehokkuus, riskien hallinta, ratkaisun selkeys ja toiminnallisuus.

Alla on listattu mahdollisia rahoitusinstrumentteja käytettäväksi kaupungin rahoitustoiminnassa:

Lyhytaikainen rahoitus

- kuntatodistukset
- tililimiitit
- velkakirjalainat

Ensisijainen lyhytaikaisen rahoituksen lähde Nivalan kaupungissa on kuntatodistukset.

Kuntatodistukset ovat velkasitoumuksia, jotka kaupunki on laskenut liikkeelle. Ennen kuntatodistusten liikkeelle laskua, kaupunki tekee kuntatodistusohjelman erikseen rahoituslaitoksen, kuten pankin tai muun järjestäjän kanssa. Kuntatodistusohjelmassa sovitaan tarkemmat ehdot, kuten juoksuaika ja kuntatodistusten limiitti eli yhteisarvo.

Nivalan kaupunki voi käyttää lyhytaikaisessa rahoituksessaan myös pankkien luotto- tai tililimiittejä.

Tytäryhteisöjen tilapäisrahoituksessa käytetään ensisijaisesti konsernin sisäistä rahoitusta. Kaupungin ja tytäryhteisöjen rahoituksessa on mahdollista ottaa käyttöön konsernitili. (Konserniohje).

Pitkäaikainen rahoitus

- velkakirjalainat
- joukkovelkakirjalainat
- leasing-rahoitus

Kaupungin pitkäaikainen vieraan pääoman hankinta järjestetään ensisijaisesti velkakirjalainoilla. Kaupunki voi ottaa kiinteä- tai vaihtuvakorkoisia lainoja. Lisäksi voidaan käyttää joukkovelkakirjalainoja ja leasing-rahoitusta.

Joukkovelkakirjalaina on kaupungin liikkeeseen laskema laina, jota voidaan myydä sijoittajille.

Joukkovelkakirjalainat ovat velkakirjoja, joilla lainan liikkeeseenlaskija lainaa varoja sijoittajilta, ennalta määrättyksi ajaksi. Joukkovelkakirjalainan erääntyessä maksetaan liikkeellelaskussa kerätty pääoma takaisin sijoittajille. Velkakirjalainasta yleisesti maksettava korko voi olla joko kiinteää (ns. kuponkikorko) tai vaihtuvaa korkoa (viitekorko + marginaali).

Leasingrahoitus

Perinteisten rahoitusinstrumenttien lisäksi Nivalan kaupunki voi käyttää investointien rahoittamiseen myös leasingrahoitusta. Leasingrahoitusta käytetään pääasiassa elinkaaren hallintaan liittyvien syiden vuoksi. Jos hankinta toteutetaan leasingrahoituksella, tulee erityistä huomiota kiinnittää koko sopimuskauden aikaiseen kustannukseen sekä sopimusehtoihin. Erityisesti mahdollinen ennakonkorko, päivävuokra ja laskutuspalkkiot tulee huomioida tarkasteltaessa vaihtoehtojen kokonaistaloudellisuutta. Samoin leasingjärjestelyn mahdollisen ennenaikaisen purkamisen kustannuksiin tulee kiinnittää huomiota sopimusta tehtäessä. Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä rahoitusleasingsopimuksia talousarviossa esitettyjen hankkeiden rahoittamiseksi (Lähde: Talousarvion täytäntöönpano-ohje).

Keskeisimmät leasingrahoitusmuodot on eritelty alla:

Rahoitusleasing

Rahoitusleasing on pitkäaikaista vuokraamista, jossa rahoituskohteet hankitaan myyjältä rahoittajan omistukseen ja vuokrataan pitkäaikaisella vuokrasopimuksella kohteen käyttäjälle (vuokralleottajalle). Leasing ei sido pääomia omistamiseen. Vuokralleottajalla on omaisuuden käyttöoikeus sopimuksen mukaisesti ja vuokralleottaja maksaa sopimuskaudella vain rahoituskohteen käytöstä. Vastuu leasingkohteesta vuokrajakson jälkeen on vuokralleottajalla. Vuokralleottaja voi vuokra-ajan päätyttyä lunastaa vuokraohteen itselleen sovittulla jäännösarvolla, osoittaa vuokraohteele ostajan tai sopia jatkovuokrauksesta. Rahoitusleasing on nimensä mukaisesti rahoitusmalli, mutta sillä ei voida ulkoistaa omistamiseen liittyviä riskejä tai kaupungin velvoitteita rahoittajalle. Rahoitusleasing jakautuu irtaimen käyttöomaisuuden rahoitusleasingiin sekä kiinteistöleasingiin.

Irtaimen käyttöoikeuden leasing koskee esimerkiksi erilaisten koneiden, laitteiden, kalusteiden, ajoneuvojen sekä IT- ja toimistolaitteiden pitkäaikaista vuokraamista. Rahoituslaitosten kanssa on yleensä mahdollisuus laatia puitesopimus eli rahoitusliemiitti, jossa sovitaan kaupalliset ehdot sekä hankkeiden käytännön toteutus ja jonka puitteissa leasinghankkeita voidaan toteuttaa.

Kiinteistöleasing on rakennusinvestoinnin rahoitusmuoto, jossa vuokralleottaja vuokraa kohteen rahoittajalta ja maksaa rahoittajalle pääomavuokraa sopimuskauden ajan. Sopimuskauden jälkeen vuokralleottaja vastaa jäännösarvosta lunastaen kohteen, osoittaen kohteele ostajan tai sopien uuden leasingvuokrauden. Tyypillisesti vuokra-aika on noin 20 vuotta ja jäännösarvo sopimuskauden jälkeen noin 20 - 50 %. Yleensä leasingmaksut tulevat maksuun vasta, kun kohde on valmis ja maksut sisältävät rakentamisen aikaisen rahoituksen sekä sovittaessa purku- ja suunnittelukustannukset. Lyhennysohjelmana on annuiteettilyhennys. Leasingista kirjataan tuloslaskelmaan käyttötalouden kuluna pääomavuokra ja taseen liitetietoihin pitkäaikaisen vuokravastuun arvo. Leasingsopimuksen päättyessä rakennuksen jäännösarvo tulee kirjattavaksi taseen pysyviin vastaaviin kaupungin lunastaessa kiinteistön.

Käyttöleasing

Käyttöleasingissä leasingsopimukseen sisältyy tyypillisesti laajemmin erilaisia palveluita ja rahoitusleasingistä poiketen käyttöleasingissä vastuu leasingkohteesta on vuokrasopimuksen jälkeen vuokralleantajalla.

Kestävä rahoitus

Nivalan kaupungin tavoitteena on suunnitella investoinnit siten, että ne mahdollistavat kestävän rahoituksen kriteerien täyttymisen ja kestävän rahoituksen hyödyntämisen

Investointeja voidaan rahoittaa kestävällä rahoituksella, mikäli investoinnin ominaisuudet soveltuvat kestävän rahoituksen ehtoihin ja rahoituksen saatavuus ja ehdot ovat kilpailukykyisiä. Kestävän rahoituksen hankkeella asettamat vaatimukset tulee huomioida investointihankkeissa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Esimerkiksi vihreää rahoitusta, mikä on yksi kestävän rahoituksen muodoista, voi tyypillisesti hakea investointihankkeeseen, jossa syntyy selkeitä ja mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia ja samalla vihreä rahoitus on osoitus kunnan panostuksista ympäristön hyvinvointiin. On myös hyvä huomioida, että kestävien kriteerien pohjalta suunniteltu ja toteutettu hanke on todennäköisesti myös vähäriskisempi suhteessa tuleviin ympäristö- ja ilmastomuutoshaasteisiin ja edut heijastuvat siten myös rahoituksen saatavuuteen ja hinnoitteluun. Vihreä rahoitus on tyypillisesti tavallista laina- tai leasingrahoitusta edullisempaa ja tuo näkyvyyttä rahoitetuille hankkeille.

Vihreällä rahoituksella rahoitettavat hankkeet voivat kuulua esimerkiksi johonkin näistä alueista:

- uusiutuva energia
- kestävä joukkoliikenne
- kestävä rakentaminen
- vesi- ja jätevesihuolto
- energiatehokkuus
- jätehuolto
- ympäristöhoito

Vihreälle rahoitukselle tehdään tyypillisesti hankearviointi, jossa arvioidaan hankkeen ympäristövaikutukset.

Suomi on sitoutunut YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (SDG) saavuttamiseen sekä kotimaassa että kansainvälisessä yhteistyössä. Työtä SDG-tavoitteiden saavuttamiseksi ohjaa YK:n Agenda 2030 -ohjelma, jossa korostetaan, että toimeenpanon tavat ovat yhtä tärkeitä kuin itse tavoitteet. Kestävän kehityksen tavoitteissa korostuvat köyhyyden poistaminen sekä taistelu eriarvoistumista ja ilmastomuutosta vastaan.

Euroopan komissio on myös hyväksynyt toimenpidepaketin, jolla pyritään lisäämään kestäviin toimintoihin suunnattua rahoitusta kaikkialla Euroopan unionissa. Näiden toimien myötä markkinat voivat suunnata investointejaan uudelleen kestävämpiin hankkeisiin, joilla edistetään Euroopan ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä.

Keskeinen osa eurooppalaista kehitystä on EU Taksonomia-asetus, jonka tarkoituksena määrittää ympäristön kannalta kestäviä taloudellisia toimintoja eri sektoreilta ja toimialoilta. Päämääränä on myös harmonisoida nykyisiä pitkälti rahoittajakohdaisia viitekehyksiä.

Taksonomia kattaa kuusi ympäristötavoitetta:

1. ilmastomuutoksen hillintä (esim. uusiutuvan energian tuotanto, puhdas liikenne)
2. ilmastomuutokseen sopeutuminen (esim. tulvaesteet, erilaiset hälytysjärjestelmät)
3. vesi- ja merivarojen suojeleminen (esim. veden puhtauden suojeleminen)
4. kiertotalouden edistäminen (esim. materiaalien tehokkaampi uudiskäyttö, tuotteiden elinkaaren pidentäminen)
5. ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen (esim. muiden kuin kasvihuonekaasujen vähentäminen)
6. ekosysteemien ja biodiversiteettien suojeleminen (esim. kestävät maataloustoimet, kestävä metsätalous)

Yksikään taksonomian mukainen toimi ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa yhdellekään ympäristötavoitteista (Do No Significant Harm- periaate). Lisäksi jokaisen taksonomian mukaisen toimen on täytettävä sosiaaliset vähimmäissuojatoimet. Nämä ehdot tarkoittavat sitä, että vaikka toiminta olisi ympäristötavoitetta tukevaa toimintaa, mutta se aiheuttaa merkittävää haittaa jollekin ympäristötavoitteelle tai rikkoo esimerkiksi ihmisoikeuksia, ei se voi olla taksonomian mukainen.

Laina-aika ja lyhennykset

Nivalan kaupungin investoinnit ovat vaikuttavuudeltaan tyypillisesti pitkäkestoisia ja siten investointien rahoittamiseksi pitkät laina-ajat ovat perusteltuja. Suositeltavaa on, että laina-aika on linjassa investoinnin käyttöiän ja poistojen kanssa.

Lainojen takaisinmaksuissa voidaan käyttää tasa-, annuiteetti- tai kertalyhenteisiä ohjelmia. Lainasalkun osalta tavoitellaan lainojen erääntymisen hajauttamista.

Pitkäaikaiset lainat nostetaan lähtökohtaisesti 5 - 25 vuotisina ja tasalyhenteisinä. Markkinatilanteen mukaan voidaan pyrkiä hyödyntämään myös muita rakenteita, kuten esimerkiksi kertalyhenteisiä lainoja. Lainojen ennaikainen takaisinmaksu on myös mahdollista, mikäli markkinatilanne tai taloustilanne sen mahdollistaa (huomioitava rahoitussopimuksen ehdot ennaikaisesta takaisinmaksusta).

Vastapuolet

Vastapuolena rahoittajaksi hyväksytään luotettava taho, jotka ovat lähtökohtaisesti Suomessa toimivat liikepankit sekä erityisluottolaitokset Kuntarahoitus, EIB ja NIB.

Kaupunginhallituksen / kaupungin nimenkirjoittajan päätöksellä voi vastapuolena olla myös muita tunnettuja ja vastuullisia tahoja liittyen leasing-rahoitukseen (vähäiset kone- ja laitehankinnat) ja maksuliikenteeseen. Hankintaohjeen toimivalta määrittää päätöksentekijän.

Antolainauksen ja takausten vastapuoliasiaa käsitellään takaus- ja antolainauspolitiikassa.

Riskit ja riskienhallinta

Varainhankinnan riskit jakautuvat markkinariskiiin (korkoriski ja valuuttariski), maksuvalmiusriskiiin (saatavuus- ja jälleenrahoitusriski) sekä vastapuoliriskiiin.

Riskeiltä pyritään suojautumaan mm. hajauttamalla rahoitusta laina-ajan pituuden, lyhennysohjelman, rahoituslähteen- ja -markkinan sekä korkoperusteen mukaan.

Taulukko riskeistä

Riski	Riskiltä suojautuminen
Markkinariski - Korkoriski: Rahoituskustannusten muutos - Valuuttariski: Valuuttakurssien vaikutus lainoihin tai sijoituksiin	- Korkosuojaus, laina-aikajakauma ja korkosidonnaisuusjakauma - Varainhankinta euromääräisenä
Maksuvalmiusriski: - Maksuvalmius ei riitä lainanhoitoon ja muiden kulujen maksuihin - Saatavuusriski: Rahamarkkinatilanteen aiheuttama rahan saatavuuden vaihtelu - Jälleenrahoitusriski: Erääntyvä rahoitus on rahoitettava uudelleen ja rahan saatavuus vaikeutunut tai hinta noussut	- Maksuvalmiuden ylläpito maksuliikennetileillä. - Kassavarojen sijoittaminen sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti - Rahoitusvaihtoehtojen monipuolinen hyödyntäminen ja likviditeetin ylläpito - Maturiteettirakenteen hajautus
Vastapuoliriski: - Vastapuoli ei täytä sopimusvelvoitteitaan ja varojen saaminen vaikeutuu	- Rahoitus- ja markkinatoimenpiteet vain etukäteen hyväksytyjen ja luotettavien vastapuolien kanssa

Markkinariski

- Korkoriskiä syntyy, kun markkinakorkojen ja korkomarginaalien muutokset vaikuttavat kaupungin rahoituskustannuksiin. Korkoriski realisoituu vaihtuvakorkoisen lainan osalta korkotason noustessa tai kiinteäkorkoisen lainan osalta korkotason laskiessa. Korkoriski koskee olemassa olevaa lainakantaa, jälleenrahoitettavaa lainakantaa sekä uusia lainoja.
 - o Korkoriskiä vastaan voidaan suojautua yksinkertaisilla korkosuojausinstrumenteilla
 - o Korkoriskiä voidaan hallita korkosidonnaisuusjakaumalla (hajauttamalla lainasalkkua kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin), laina-aikajakaumalla (hajauttamalla lainojen eräpäiviä ja lyhennyksiä tasaisesti eri ajankohtiin) sekä korkosuojuuksilla.

- Valuuttariski syntyy, kun otetaan velkaa tai sijoitetaan muussa kuin omassa kotivaluutassa. Valuuttariskin ottaminen edellyttää sen ottajalta korkojen, kurssien ja inflaation välisten riippuvuuksien ymmärtämistä. Valuuttariskiä hallitaan keskittymällä varainhankinnassa euromääräisiin rahoitusinstrumentteihin.
 - Nivalan kaupunkikonserni rahoittaa toimintansa euroissa ja Nivalan kaupunki ei lähtökohtaisesti ota varainhankinnassa lainkaan valuuttariskiä.

Maksuvalmiusriski

Kaupungin maksuliikennetileillä pidetään rahavaroja päivittäisen maksuvalmiuden ylläpitämiseksi. Mikäli sijoittaminen on mahdollista ja järkevää, kaupungin kassavarat sijoitetaan tuottavasti, vähintään sijoitusten reaaliarvo turvaten.

Saatavuusriskillä tarkoitetaan rahamarkkinatilanteen aiheuttamaa rahan saatavuuden vaihtelua. Huonossa markkinatilanteessa rahan saatavuus vaikeutuu.

- Saatavuusriskiä hallitaan hyödyntämällä rahoitusvaihtoehtoja monipuolisesti.
 - Saatavuusriskin hallitsemiseksi Nivalalla tulisi olla likviditeettiä eli kassavaroja enintään seuraavan 30 päivän tarpeiden kattamiseksi.
 - Kassavarojen sijoittamiseen otetaan tarkemmin kantaa sijoitustoiminnan perusteissa
- Jälleenrahoitusriski liittyy eräänntyvään rahoitukseen, joka on rahoitettava vieraalla pääomalla edelleen. Jälleenrahoitusriski realisoituu esimerkiksi tilanteissa, joissa investoinnin kesto on pidempi kuin laina-aika. Jälleenrahoitusriskin realisoituessa rahoituksen (erityisesti pitkäaikaisen) saatavuus markkinoilta voi vaikeutua tai sen hinta on merkittävän korkea johtuen esimerkiksi lainanottajan alentuneesta luottokelpoisuudesta tai rahoitusmarkkinoiden häiriöistä. Pitkät laina-ajat lisäävät kassavirtojen ennustettavuutta, mutta pitkäaikainen rahoitus on kalliimpaa kuin lyhytaikainen, jossa jälleenrahoitusriski on suurempi.
 - Jälleenrahoitusriskiä minimoidaan lainasalkun maturiteettirakenteen hajautuksella.

Vastapuoliriski

- Vastapuoliriskillä tarkoitetaan, että vastapuoli ei täytä sopimusvelvoitteitaan ja tämän seurauksena Nivalan kaupungilta jää varoja saamatta.
 - Vastapuoliriskin hallitsemiseksi Nivala tekee rahoitus- ja markkinatoimenpiteitä vain erikseen nimeämiensä sallittujen vastapuolien kanssa.
 - Myönnettävien takausten osalta vastapuoliriskejä hallitaan mm. edellyttämällä riittävät vastavakuudet. Asiaa käsitellään tarkemmin takaus- ja antolainauspolitiikassa.

Korkosuojauspolitiikka

Korkojen suojauksella pyritään vakaaseen ja ennustettavaan rahoituskustannusten tasoon. Korkoriskiltä voidaan suojautua sitomalla osa lainoista kiinteäkorkoisiksi, laina-aikajakaumalla tai tekemällä koronvaihtosopimuksia, korko-optioita ja näiden yhdistelmiä. Johdannaisten käytön tarkoituksena on lainasalkun korkoriskin hallinta eli johdannaisia on syytä käyttää vain suojaamistarkoituksissa. Johdannaisten käyttö mahdollistaa rahoituksen

hankkimisen ja riskien hallinnan erottamisen toisistaan. Laina voidaan sopia valitun rahoittajan kanssa ja korkoriskiä voidaan hallita erillisellä johdannaisopimuksella, jolloin sen tarjoaja voidaan kilpailuttaa tarvittaessa erikseen. Johdannaisinstrumenteissa osapuolena tulee olla hyvän luottokelpoisuuden omaavat koti- tai ulkomaiset rahoituslaitokset. Mahdollisen negatiivisen viitekoron aiheuttama tosiasiallinen kustannusvaikutus tulee ottaa huomioon suojauskeinoja tehtäessä.

Johdannaisyleissopimus mahdollistaa, mutta ei velvoita, johdannaisopimuksen tekemisen korkosuojausta varten suojauspolitiikan periaatteita noudattaen. Johdannaisyleissopimuksessa sovitaan niistä yleisistä ehdoista, joita sovelletaan pankin tai rahoituslaitoksen kanssa tehtäviin johdannaisopimuksiin. Nivalan kaupungin tulee solmia johdannaisyleissopimus pankkien tai rahoituslaitosten kanssa ennen kuin johdannaisopimuksia voidaan tehdä.

Sallitut korkosuojausmenetelmät:

- Kiinteä korko
- Vaihtuva korko
- Koronvaihtosopimus
- Korkokatto, korkolattia tai korkoputki tai muu näihin rinnastettavissa oleva korko-optiosopimus

Vallitsevaan suojausasteen tasoon vaikuttaa kaupungin kulloinenkin korkonäkemyksensä, markkinatilanne sekä lainamäärä ja sen ennustettu kehitys. Johdannaisopimuksia voidaan käyttää myös kiinteäkorkoisen lainan muuttamiseksi vaihtuvakorkoiseksi.

Lainasalkun suojausaste:

- Suojausasteella tarkoitetaan korkosuojattujen lainojen osuutta koko lainasalkusta. Suojatuksi katsotut lainat voivat olla kiinteäkorkoisia lainoja tai vaihtuvakorkoisia lainoja, jotka ovat muutettu johdannaisinstrumenteilla kiinteiksi. Nivalan kaupungin lainasalkun suojausasteen tulee olla vähintään 40 %.
- Tavoitetasoista voidaan poiketa perustellusta syystä, mikäli markkinatilanne sen sallii.
- Lainasalkkuun luetaan mukaan kaikki rahoitusinstrumentit (esim. velkakirjalainat, joukkovelkakirjalainat ja leasingrahoitus).

Korkosuojausten tekemisvaltuudet

- Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä koronvaihtosopimuksia (Lähde: Talousarvion täytäntöönpano-ohje 2022).
- Kaupunginhallitus voi delegoida lainasalkun suojausstrategian edellyttämät riskienhallinnan toimenpiteet kaupunginjohtajalle ja/tai talousjohtajalle. (Lähde: Talousarvion täytäntöönpano-ohje).
- Päätös voi koskea koronvaihtosopimusten tekemistä sekä sopimusten tekemistä muuttuvakorkoisen lainan enimmäis- ja vähimmäiskorosta enintään talousarviossa olevan lainakannan verran (Lähde: Talousarvion täytäntöönpano-ohje 2022).

Tytäryhteisöjen rahoitus

Tytäryhteisöjen tilapäisrahoituksessa käytetään ensisijaisesti konsernin sisäistä rahoitusta, joka voidaan toteuttaa tilapäislainalla (Konserniohje). Myös konsernitili on mahdollinen väline konsernin sisäisen rahoituksen tasaamiseen.

Kuntalain 47 §:n mukaan tytäryhteisöjen ja soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen on jo valmisteluvaiheessa hankittava omistajan ennakkokäsitys tehdessään päätöstä merkittävästä asiasta. Konserniohjeen mukaisesti omistajan ennakkokäsitys haetaan mm. kun kyseessä on merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen.

Kaupunginhallitus antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä. Kaupunginhallitus antaa kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa (Hallintosääntö 19 §).

Raportointi

Talousjohtaja vastaa varainhankinnan raportoinnista kaupunginhallitukselle vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä sekä aina, mikäli tapahtuu merkittäviä muutoksia lainojen, ja niitä suojaavien johdannaisten yhteenlasketun nettoposition ja markkinakorkojen potentiaalisten muutosten vaikutuksesta rahoitusmenoihin ja tuloslaskelmaan.